

V Bruselu dne 28.11.2022
SWD(2022) 369 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE
SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

návrhu

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství a zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2246/2002,

a

návrhu

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o právní ochraně (průmyslových) vzorů (přepracované znění)

{COM(2022) 666 final} - {COM(2022) 667 final} - {SEC(2022) 422 final} -
{SWD(2022) 367 final} - {SWD(2022) 368 final}

Souhrnný přehled

Posouzení dopadů návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství a zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2246/2002, a návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právní ochraně (průmyslových) vzorů (přepřpracované znění).

A. Potřeba opatření

Proč? Jaký problém se řeší?

Právní předpisy členských států, které stanoví ochranu (průmyslových) vzorů na vnitrostátní úrovni, byly částečně sladěny [směrnicí o \(průmyslových\) vzorech 98/71/ES](#). Jako doplněk vnitrostátních systémů zavedlo nařízení (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství v roce 2003 pro (průmyslové) vzory jednotnou ochranu (tj. s rovnocenným účinkem v celé EU). Zatímco národní (průmyslové) vzory zapisují vnitrostátní úřady pro duševní vlastnictví členských států, (průmyslové) vzory Společenství zapisuje a spravuje Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO). V závislosti na územním rozsahu hospodářské činnosti si proto podniky a původci (průmyslových) vzorů mohou u zapsaného (průmyslového) vzoru zvolit buď vnitrostátní právo, nebo právo Společenství, nebo požádat o souběžnou ochranu na tomtéž území prostřednictvím vnitrostátních systémů i systému Společenství a zachovávat ji. „Společenstvím“ se v tomto smyslu rozumí „EU“.

Hlavním nevyřešeným problémem zůstává ochrana následného trhu s viditelnými náhradními díly. Dvanáct členských států umožňuje v tomto odvětví volnou hospodářskou soutěž, ale ostatní zachovávají monopol výrobců, a to navzdory pobídce k otevření trhu, která je zakotvena ve směrnici o (průmyslových) vzorech.

Právní předpisy EU o ochraně (průmyslových) vzorů se od svého přijetí prakticky nezměnily. Hodnocení zmíněných právních předpisů ([SWD\(2020\) 264 final](#)) dospělo k závěru, že systém ochrany (průmyslových) vzorů v EU celkově funguje dobře, ale že existují určité nedostatky, které je třeba řešit, aby byly tyto předpisy vhodné pro daný účel v digitální éře a aby byly přístupnější a účinnější pro podniky, malé a střední podniky a jednotlivé původce (průmyslových) vzorů.

Komise proto ve [sdělení z roku 2020](#) oznámila, že provede revizi právních předpisů EU o ochraně (průmyslových) vzorů. Evropský parlament i Rada tuto revizi podpořily.

Cílem této revize je řešit konkrétně dva hlavní problémy:

1. V první řadě narušení obchodu uvnitř EU a překážky hospodářské soutěže v některých členských státech, pokud jde o náhradní díly pro opravy.
2. Nechuť podniků, zejména malých a středních podniků, a jednotlivých původců (průmyslových) vzorů k tomu, aby žádali o ochranu zapsaných (průmyslových) vzorů na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni, a to kvůli částečně zastaralým a složitým postupům a nepřiměřeným poplatkům, které se mají za zapsané (průmyslové) vzory Společenství platit, a také kvůli rozdílným pravidlům na vnitrostátní úrovni, která dosud nejsou sladěna s pravidly systému zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství.

Čeho by měla tato iniciativa dosáhnout?

Obecným cílem této iniciativy je podporovat špičkovou kvalitu (průmyslových) vzorů, inovace a konkurenceschopnost v EU tím, že zajistí, aby byl systém ochrany (průmyslových vzorů) vhodný pro daný účel v digitální éře a aby byl přístupnější a účinnější pro jednotlivé původce (průmyslových) vzorů, malé a střední podniky a odvětví intenzivně využívající (průmyslové) vzory. Dalším cílem je dokončit jednotný trh s náhradními díly pro opravy.

Tyto obecné cíle se promítají do těchto tří specifických cílů:

- i. otevřít následný trh s náhradními díly hospodářské soutěži;
- ii. zlepšit přístupnost, účinnost a cenovou dostupnost ochrany zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství;
- iii. zvýšit doplňkovost a interoperabilitu mezi systémem (průmyslových) vzorů Společenství a vnitrostátními systémy (průmyslových) vzorů, zejména sladěním procesních pravidel.

Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU?

Odvětví intenzivně využívající (průmyslové) vzory významně přispívají k hospodářství EU: v letech 2014–2016 zajišťovala téměř 16 % HDP EU a 14 % všech pracovních míst. Splnění cílů této iniciativy proto bude mít pozitivní dopad na tato odvětví intenzivně využívající (průmyslové) vzory, včetně jejich přínosu pro zaměstnanost.

Systém (průmyslových) vzorů Společenství byl vytvořen nařízením EU, a proto jej lze změnit pouze opět prostřednictvím nařízení EU. Opatření zaměřená na rozšíření stávající úrovně sbližování vnitrostátních pravidel pro (průmyslové) vzory by měla nadále fungovat prostřednictvím směrnice o (průmyslových) vzorech, a proto mohou být přijata pouze na úrovni EU, a to i s ohledem na potřebu zajistit soulad se systémem zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství.

Pokud jde konkrétně o otázku náhradních dílů, jednotný trh může být dokončen pouze na úrovni EU. Více než 20 let zkušeností se stávající směrnicí o (průmyslových) vzorech neprokázalo žádný silný trend k dosažení souladu mezi členskými státy na dobrovolném základě nebo prostřednictvím samoregulace ze strany daného odvětví.

Opatření na úrovni EU by tak zajistila, že systém ochrany (průmyslových) vzorů v celé Evropě bude podstatně přístupnější a účinnější pro podniky, zejména malé a střední podniky, a jednotlivé původce (průmyslových) vzorů. Dokončení jednotného trhu s náhradními díly pro opravy by zvýšilo hospodářskou soutěž a přineslo by značný prospěch spotřebitelům, kteří by si mohli vybírat mezi konkurujícími si díly za nižší ceny.

B. Řešení

Jaké legislativní a nelegislativní možnosti byly zvažovány? Je některá možnost upřednostňována? Proč?

- **Základní scénář – žádná změna:** Budou se nadále používat stávající pravidla a postupy.

Pokud jde o ochranu náhradních dílů, existují tyto tři možnosti:

- **Možnost č. 1.1 – Úplná liberalizace u všech (průmyslových) vzorů:** Trh s náhradními díly typu „must-match“ by měl být otevřen hospodářské soutěži v celé EU a měl by být rozšířen na stávající i nové (průmyslové) vzory.
- **Možnost č. 1.2 – Okamžitá úplná liberalizace u nových (průmyslových) vzorů následovaná úplnou liberalizací u starých (průmyslových) vzorů po přechodném desetiletém období:** Stejný postup jako u možnosti č. 1.1, ale (průmyslové) vzory udělené ještě před vstupem nového aktu v platnost by byly i nadále chráněny během přechodného období deseti let.
- **Možnost č. 1.3 – Úplná liberalizace pouze u nových (průmyslových) vzorů:** (Průmyslové) vzory udělené ještě před vstupem v platnost by nebyly dotčeny a mohly by být chráněny po dobu nejvýše 25 let.

Pokud jde o složité postupy u zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství, existuje jedna možnost, u níž bylo dosaženo jednomyslné podpory:

- **Možnost č. 2 – Zjednodušení a zefektivnění postupů týkajících se zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství,** například prostřednictvím modernizace požadavků na vyobrazení (průmyslových) vzorů a snadnějšího podávání hromadných přihlášek díky zrušení požadavku „jednoty třídy“.

Pokud jde o nepřiměřené poplatky za zapsané (průmyslové) vzory Společenství, existuje jedna možnost se dvěma dílčími možnostmi:

- **Možnost č. 3 – Nižší poplatek za zápis (průmyslového) vzoru Společenství a jednodušší podávání hromadných přihlášek:** Tento model umožňuje snadnější přístup k ochraně zapsaného (průmyslového) vzoru Společenství, zejména pro malé a střední podniky (levnější nabytí práva a první obnovení), a zároveň odrazuje společnosti od toho, aby v rejstříku zachovávaly nevyužívané (průmyslové) vzory, a to zvýšením poplatků za následná obnovení.

Dílčí možnost č. 3.1: Poplatek za zápis jednoho zapsaného (průmyslového) vzoru Společenství se snižuje z 350 EUR na 250 EUR. Za každý další (průmyslový) vzor, který je součástí hromadné přihlášky, se poplatek snižuje na 125 EUR. Poplatek za první obnovení činí 70 EUR, za druhé obnovení 140 EUR, za třetí obnovení 280 EUR, za čtvrté obnovení 560 EUR.

Dílčí možnost č. 3.2: Poplatek za zápis činí rovněž 250 EUR, ale za každý další (průmyslový) vzor v hromadné přihlášce se snižuje na 100 EUR. Všechny poplatky za obnovení jsou vyšší než v současném systému. Poplatek za první obnovení činí 80 EUR, za druhé obnovení 160 EUR, za třetí obnovení 320 EUR, za čtvrté obnovení 640 EUR.

Pokud jde o rozdílná pravidla na vnitrostátní úrovni, existují dvě možnosti:

- **Možnost č. 4.1:** Částečné další sladění vnitrostátních právních předpisů, které přinese větší soulad se systémem zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství. Tato možnost spočívá v tom, že do směrnice o (průmyslových) vzorech budou doplněna ustanovení o vybraných aspektech práva (průmyslových) vzorů, které směrnice dosud neřeší a které podle zúčastněných stran nejvíce potřebují uvést do souladu (zejména pokud jde o postupy) s nařízením o (průmyslových) vzorech Společenství.
- **Možnost č. 4.2:** Plné sladění vnitrostátních právních předpisů a postupů týkajících se (průmyslových) vzorů. Tento přístup by byl založen na možnosti č. 4.1 a zahrnoval by výše uvedené složky, ale i všechny zbývající aspekty hmotného práva a postupů týkajících se (průmyslových) vzorů, které jsou součástí nařízení o (průmyslových) vzorech Společenství, ale nikoli směrnice o (průmyslových) vzorech.

Upřednostňuje se kombinace možností, a sice **možnosti č. 1.2, možnosti č. 2, možnosti č. 3.1 a možnosti č. 4.1.**

Možnost č. 1.2 se považuje za nejprůměrnější k dosažení úplného sladění se zásadou liberalizace na jednotném trhu. Je v souladu se smyslem přechodného režimu pro náhradní díly ve směrnici o (průmyslových) vzorech a jejím cílem je úplná liberalizace trhu s náhradními díly v EU.

Tato možnost je rovněž v souladu se záměrem Komise uvedeným v předchozím návrhu z roku 2004 a s nařízením (EU) č. 461/2010 (nařízení o blokové výjimce pro motorová vozidla) v oblasti antimonopolní politiky a doplňuje jej. Liberalizace trhu s náhradními díly by tomuto antimonopolnímu režimu pomohla dosáhnout plného přínosu pro podniky a spotřebitele na následném trhu s náhradními díly pro automobilový průmysl.

V neposlední řadě je možnost č. 1.2 v souladu s úsilím vyvíjeným v rámci Iniciativy pro udržitelné výroby, jejímž cílem je propagovat opravy a oběhové hospodářství, a toto úsilí doplňuje a je v souladu s mezinárodní Dohodou o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS).

Možnost č. 2 by spolu s možností č. 3.1 učinila ochranu zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství přístupnější a cenově dostupnější pro podniky (spolu s přizpůsobením se technologickému pokroku) a obnášela by významné pozitivní dopady a jasné přínosy pro podniky, zejména pro malé a střední podniky, a jednotlivé původce (průmyslových) vzorů.

Možnost č. 4.1 by, zejména díky doplnění základních procesních pravidel do směrnice o (průmyslových) vzorech v souladu s nařízením o (průmyslových) vzorech Společenství, usnadnila podnikům a původcům (průmyslových) vzorů získání ochrany (průmyslových) vzorů ve všech členských státech a snížila související náklady, mimo jiné prostřednictvím kombinovaného používání vnitrostátních systémů a systému zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství.

Tato možnost by rovněž pozitivně ovlivnila spolupráci mezi úřadem EUIPO a vnitrostátními úřady pro duševní vlastnictví, pokud jde o usnadnění většího sblížení postupů a rozvoje společných nástrojů pro nové oblasti, kde je sladění žádoucí (např. zneplatnění (průmyslových) vzorů). To obnáší další čisté přínosy pro uživatele systémů ochrany (průmyslových) vzorů a zároveň se zlepší jejich doplňkovost a interoperabilita.

Analýza a zkušenosti s dobrovolnými přístupy v minulosti vedly Komisi k závěru, že všechny

upřednostňované možnosti by měly být provedeny prostřednictvím legislativních změn směrnice o (průmyslových) vzorech a nařízení o (průmyslových) vzorech Společenství.

Kdo podporuje kterou možnost?

Navrhovanou modernizaci, zefektivnění a další sladění systémů ochrany (průmyslových) vzorů v EU, pokud jde o možnosti č. 2, 3 a 4.1.b, velmi podporují orgány členských států, Evropský parlament, odvětví intenzivně využívající (průmyslové) vzory, sdružení majitelů práv k (průmyslovým) vzorům a advokáti a zástupci v oblasti duševního vlastnictví.

Otevření následného trhu s náhradními díly v kontextu možnosti č. 1.2 je velmi podporováno nezávislými výrobci a distributory náhradních dílů, sdruženími zastupujícími jejich zájmy, akademickou obcí a spotřebitelskými organizacemi.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

Pro spotřebitele: Liberalizace následného trhu s náhradními díly prostřednictvím možnosti č. 1.2 by přinesla úspory ve výši 340–544 milionů EUR. Tyto úspory by se plně realizovaly po navrhovaném desetiletém přechodném období. Během tohoto období by se přínosy každý rok zvyšovaly o 4 až 13 milionů EUR.

Pro podniky a jednotlivce, kteří žádají o ochranu (průmyslových) vzorů: Úprava poplatků za zapsané (průmyslové) vzory Společenství podle možnosti č. 3.1 by snížila náklady na základní přístup k zápisu a přinesla by osobám chránícím (průmyslové) vzory roční úspory ve výši 6 milionů EUR po dobu 5 až 10 let.

Zjednodušení a zefektivnění zmíněného systému prostřednictvím možnosti č. 2 by usnadnilo přístup k zápisu a zároveň by zajistilo větší předvídatelnost a právní jistotu. Pokud to lze vyčíslit, znamenalo by to roční úspory ve výši 1,6 milionu EUR v důsledku aktualizace požadavků na vyobrazení (průmyslových) vzorů a rozšíření možnosti podávat hromadné přihlášky.

Další sladění pravidel prostřednictvím možnosti č. 4.1 by podnikům a původcům (průmyslových) vzorů usnadnilo získání ochrany (průmyslových) vzorů ve všech členských státech a snížilo související náklady, mimo jiné prostřednictvím kombinovaného používání vnitrostátních systémů a systému zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství. Přineslo by větší předvídatelnost (menší potřebu externích odborných znalostí), pomohlo by snížit náklady na správu portfolií duševního vlastnictví a usnadnilo by zrušení zapsaných (průmyslových) vzorů, které nezasluhují ochranu.

Pro úřad EUIPO: zjednodušení a zefektivnění postupů prostřednictvím možnosti č. 2 by úřadu EUIPO umožnilo provádět operace související se zapsanými (průmyslovými) vzory Společenství efektivněji (menší počet nevyhovujících přihlášek k vyřízení; hladší průběh pracovních postupů a IT prostředí u back office díky sladění s postupy týkajícími se ochranných známek EU). Dále by se usnadnil úkol úřadu EUIPO spočívající v podpoře sbližování postupů a nástrojů ve spolupráci s vnitrostátními úřady pro duševní vlastnictví (úřad EUIPO by sloužil jako referenční měřítko).

Pro členské státy a vnitrostátní úřady pro duševní vlastnictví: Další sladění pravidel prostřednictvím možnosti č. 4.1 by umožnilo, aby se vnitrostátní úřady pro duševní vlastnictví staly atraktivnějšími a konkurenceschopnějšími v rámci dvoustupňového systému ochrany (průmyslových) vzorů v EU. Širší sladění pravidel by těmto úřadům rovněž umožnilo těžit z rozšířené spolupráce s úřadem EUIPO, která má podpořit sbližování postupů a nástrojů.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?

Pro výrobce motorových vozidel: Žádné přímé náklady, ale liberalizace následného trhu s náhradními díly by způsobila ztrátu příjmů odpovídající očekávaným úsporám pro spotřebitele.

Pro podniky a jednotlivce, kteří žádají o ochranu (průmyslových) vzorů: Reforma systémů ochrany (průmyslových) vzorů by vyžadovala určité přizpůsobení novým pravidlům, včetně procesu učení.

Pro úřad EUIPO: Zjednodušení prostřednictvím možnosti č. 2 (rozšíření možnosti podávat hromadné přihlášky) a úprava poplatků prostřednictvím možnosti č. 3.1 by vedly ke ztrátě příjmů odpovídající úspoře poplatků pro podniky a jednotlivce. Uvedené možnosti by rovněž zahrnovaly (nevelké) prováděcí náklady na přizpůsobení pracovních postupů a procesů IT.

Pro členské státy a vnitrostátní úřady pro duševní vlastnictví: Další harmonizace pravidel prostřednictvím možnosti č. 4.1, zejména v oblasti postupů (např. zavedení řízení o neplatnosti v rámci úřadu), bude vyžadovat náklady na provedení. Tyto náklady jsou však považovány za únosné i přiměřené.

Jaký bude dopad na podniky, včetně malých a středních podniků a mikropodniků?

Zjednodušení postupů týkajících se zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství prostřednictvím možnosti č. 2 a úprava souvisejících poplatků prostřednictvím možnosti č. 3.1 by byly obzvláště přínosné pro malé a střední podniky, usnadnily by přístup k zápisu (průmyslových) vzorů v počátečních pěti- nebo desetiletých obdobích a učinily by je cenově dostupnější. Ve srovnání s velkými podniky mají malé a střední podniky nejen tendenci podávat méně přihlášek (průmyslových) vzorů, ale také volí kratší dobu ochrany.

Možnost č. 4.1 by rovněž usnadnila přístup k ochraně (průmyslových) vzorů ve všech členských státech (mimo jiné prostřednictvím kombinovaného využívání vnitrostátních systémů a systému zapsaných (průmyslových) vzorů Společenství díky jejich zvýšené interoperabilitě), zejména pro malé a střední podniky. To by bylo rovněž důsledkem větší předvídatelnosti a právní jistoty, jelikož menší společnosti jsou více závislé na externích právních poznatcích.

Zavedení řízení o neplatnosti v rámci úřadu by zejména malým a středním podnikům dále pomohlo účinně vymazávat neplatné (průmyslové) vzory z rejstříků (průmyslových) vzorů.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Pro vnitrostátní úřady pro duševní vlastnictví členských států by vznikly minimální a přiměřené náklady na provádění v důsledku většího sladění pravidel, zejména pokud jde o postupy týkající se (průmyslových) vzorů.

Očekávají se jiné významné dopady?

Žádné jiné významné dopady se neočekávají.

D. Návazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Pět let poté, co se nařízení stane plně použitelným, předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě EU zprávu o jeho provádění.